

Αντιφώνηση Τουμάζου Τσελεπή

Κυρίες και Κύριοι,

φίλες και φίλοι,

Ευχαριστώ από καρδιάς τον ΟΠΕΚ για την απόφασή του να με τιμήσει με το βραβείο πρωτοποριακής δημιουργίας «Γιάννος Κρανιδιώτης». Συνιστά ιδιαίτερη τιμή για μένα ένα βραβείο που φέρει τόσο βαρύ όνομα. Ο Γιάννος Κρανιδιώτης, που η ίδρυση του ΟΠΕΚ υπήρξε δική του πρωτοβουλία, είχε ανεκτίμητη συμβολή στον κοινό αγώνα για τερματισμό της τουρκικής κατοχής και λύση του Κυπριακού εντός του συμφωνημένου πλαισίου.

Αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή και για την απονομή αυτού του βραβείου ταυτόχρονα με την κ. Ερατώ Κοζάκου Μαρκουλλή. Με την αγαπητή Ερατώ συναντηθήκαμε και συνεργαστήκαμε μέσα από τις διαδικασίες των διαπραγματεύσεων και μοιραζόμαστε τους ίδιους στόχους και την ίδια αγωνία για τη λύση και επανένωση του τόπου και του λαού μας.

Θα μπορούσα να πω πολλά για την παρακαταθήκη του Γιάννου Κρανιδιώτη αλλά επειδή ο χρόνος της αντιφώνησής μου είναι περιορισμένος θα σταθώ μόνο σε ένα σημείο που και σήμερα είναι εξαιρετικά επίκαιρο και δεν είναι άλλο από τη θετική ατζέντα. Ειδικά στο Κυπριακό ο Γιάννος Κρανιδιώτης είχε τη διορατικότητα να αντιληφθεί έγκαιρα ότι η ενταξιακή προοπτική της Κυπριακής Δημοκρατίας, σε συνδυασμό με τις ευρωπαϊκές φιλοδοξίες της Τουρκίας, δημιουργούσε μια εξαιρετική συγκυρία στην προσπάθεια για λύση και επανένωση. παρέρχονται και κανείς δεν γνωρίζει αν Τρανή απόδειξη της ορθότητας της εκτίμησης ότι η ευρωπαϊκή προοπτική λειτούργησε ως καταλύτης για τις διεργασίες επίλυσης του Κυπριακού ήταν το γεγονός ότι φθάσαμε μέχρι τη διεξαγωγή των δημοψηφισμάτων του 2004. Βεβαίως ο ρόλος του Γιάννου Κρανιδιώτη δεν περιορίστηκε στο Κυπριακό αλλά αφορούσε και τα ελληνοτουρκικά και αναφέρω ενδεικτικά το γεγονός ότι συμφωνήθηκε, μεταξύ άλλων, η προσφυγή στη Χάγη αναφορικά με την οριοθέτηση της ΑΟΖ, παρόλο που κάτι τέτοιο δεν έγινε τελικά κατορθωτό τότε.

Αυτό που νομίζω ότι έχει σημασία να ακούσετε από εμένα, ιδιαίτερα σήμερα, είναι οι εμπειρίες μου στα τριάντα τόσα χρόνια που ασχολούμαι με το Κυπριακό εντός ή πέριξ της εκάστοτε διαπραγματευτικής ομάδας καθώς και του Εθνικού Συμβουλίου. Σκέφτηκα λοιπόν να μοιραστώ μαζί σας πολύ συνοπτικά, με κάθε ειλικρίνεια και χωρίς καμιά απολύτως διάθεση πολιτικής ή κομματικής εκμετάλλευσης, αυτά που αποκόμισα από το μεγάλο, συναρπαστικό, αγχωτικό και υπεύθυνο αυτό ταξίδι που δυστυχώς δεν κατέληξε ακόμα στην Ιθάκη.

Η ανάμιξή μου στο Κυπριακό άρχισε περίπου με την ανάληψη της Προεδρίας από τον Γιώργο Βασιλείου, τον Μάρτιο του 1988. Τότε δεν είχα ακόμα άμεση ανάμιξη στη διαπραγματευτική διαδικασία αλλά μόνο έμμεση, ως μέλος της τότε Επιτροπής Μελέτης και μετέπειτα Γραφείου

Κυπριακού της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ. Ναι μεν ο Γιώργος Βασιλείου δεν ευτύχησε να λύσει το πρόβλημα αφού τότε είχε απέναντί του τον Ντενκτάς και την Άγκυρα με τις διχοτομικές τους επιδιώξεις, αλλά με το τέλος της θητείας του μας άφησε ως πολύτιμη παρακαταθήκη μια έκθεση – καταπέλτη για τον Ντενκτάς από τον τότε Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Μπούτρος Γκάλι, τον Νοέμβριο του 1992. Πολύ συνοπτικά, ο Γκάλι απαίτησε επιτακτικά από τον Ντενκτάς να αλλάξει άρδην όλες τις διχοτομικές του θέσεις, τις οποίες και κατονόμαζε κατά πολύ συγκεκριμένο τρόπο, προειδοποιώντας ότι σε διαφορετική περίπτωση θα καλούσε το Συμβούλιο Ασφαλείας να αποφασίσει τι θα πράξει.

Όταν εξελέγη στην Προεδρία ο Γλαύκος Κληρίδης, τον Φεβρουάριο του 1993, γνώριζε πολύ καλά ότι αν συνέχιζε τη διαπραγματεύση επί της ουσίας του Κυπριακού αναπόφευκτα θα έβρισκε μπροστά του τη Δέσμη Ιδεών Γκάλι, κάτι που δεν ήθελε λόγω προεκλογικών δεσμεύσεων. Έτσι άρχισε να συζητά μεγαλεπήβολα ΜΟΕ, περιλαμβανομένου του ανοίγματος του Διεθνούς Αεροδρομίου Λευκωσίας με ρυθμίσεις που να περιλαμβάνουν απευθείας πτήσεις από και προς τα κατεχόμενα. Αυτό το εγχείρημα αποδείχθηκε αδύνατο για λόγους που εξακολουθούν να ισχύουν μέχρι σήμερα και σχετίζονται άμεσα με το Διεθνές Αεροπορικό Δίκαιο που καθιστά εξαιρετικά δύσκολη την εξεύρεση διεξόδου στο κρίσιμο ζήτημα του στάτους των δύο πλευρών. Μοιραία, λοιπόν, το εγχείρημα των ΜΟΕ απέτυχε, με αποτέλεσμα ο Γλαύκος Κληρίδης να δηλώσει, σχεδόν δύο χρόνια μετά, ότι δεν μπορούσε να συζητά άλλο τέτοιας εμβέλειας ΜΟΕ αφού αν το έπραττε αυτά θα υποκαθιστούσαν τη λύση του Κυπριακού. Ακολούθησε η συνθηματολογία της δογματολογίας, της ηφαιστειολογίας και της πυραυλογίας και κάπως έτσι έληξε η πρώτη πενταετία Κληρίδη.

Θέλω όμως να είμαι αντικειμενικός και δίκαιος. Είναι γεγονός ότι κατά τη δεύτερη του θητεία ο Γλαύκος Κληρίδης άλλαξε άρδην την πολιτική του και κατέβαλε σοβαρή προσπάθεια για λύση που ναι μεν δεν ευοδώθηκε αλλά τουλάχιστον, σε συνδυασμό με τη θετική ατζέντα που προανέφερα, συνέβαλε στην ιστορική απόφαση της Χάγης για ένταξη της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Ακριβώς το αντίθετο συνέβη με τον Τάσσο Παπαδόπουλο. Κατά τον πρώτο χρόνο της θητείας του, από τον Μάρτιο του 2003, και έχοντας απέναντί του τον Ραούφ Ντενκτάς, ήταν άψογος όσον αφορά την πολιτική του στο Κυπριακό. Όταν, όμως, η Τουρκία αποφάσισε να περιθωριοποιήσει τον Ντενκτάς, άρχισαν τα δύσκολα. Ο πρώην Πρόεδρος προσήλθε στη συνάντηση της Νέας Υόρκης τον Φεβρουάριο του 2004 πεπεισμένος ότι η Τουρκία θα απέρριπτε τη λεγόμενη επιδιαιτησία. Ως γνωστό, όμως, η Τουρκία αποδέχθηκε την επιδιαιτησία, η ελληνοκυπριακή πλευρά αιφνιδιάστηκε και δεν είχε εναλλακτικό πλάνο. Οι συνομιλίες στους δύο μήνες που απέμειναν μέχρι τα δημοψηφίσματα δεν έφεραν κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα και το ίδιο συνέβη και στο Μπούργκενστοκ, τον Απρίλιο του 2004. Η συμπλήρωση των κενών από τα Ηνωμένα Έθνη δαιμονοποιήθηκε, όπως και το σχέδιο Ανάν στο σύνολο του, και έτσι είχαμε το γνωστό αποτέλεσμα. Ακολούθησαν τέσσερα χρόνια απόλυτης στασιμότητας.

Επί προεδρίας Δημήτρη Χριστόφια, που άρχισε το 2008, μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα είχαμε τα δύο κοινά ανακοινωθέντα και αμέσως μετά τη δημιουργία ομάδων εργασίας και τεχνικών επιτροπών οι οποίες ολοκλήρωσαν το έργο τους μέσα σε τρεις μήνες. Ακολούθησε η επανέναρξη των συνομιλιών όπου επιτεύχθηκαν σημαντικές και προχωρημένες συγκλίσεις σε τρία από τα έξι κεφάλαια του Κυπριακού (διακυβέρνηση και διαμοιρασμός εξουσιών, θέματα οικονομίας, θέματα Ευρωπαϊκής Ένωσης). Στα τρία υπόλοιπα κεφάλαια (ασφάλεια και εγγυήσεις, εδαφικό, περιουσιακό) δεν επιτεύχθηκε σημαντική πρόοδος. Αυτό επειδή πάγια θέση της τουρκοκυπριακής πλευράς ήταν ότι δεν συζητούσε το εδαφικό και ακολούθως το θέμα της ασφάλειας προτού φθάσουμε σε ένα τελικό στάδιο, με το οποίο εννοούσε το κλείσιμο, προηγουμένως, των υπόλοιπων κεφαλαίων. Αυτό, βέβαια, αναπόφευκτα επηρέαζε αρνητικά και τη συζήτηση του περιουσιακού, το οποίο είναι άρρηκτα συνδεδεμένο με το εδαφικό. Η εκλογή Έρογλου στην ηγεσία της τουρκοκυπριακής κοινότητας ουσιαστικά τερμάτισε την τεράστια προσπάθεια και πρόοδο που κατέγραψαν Χριστόφιας και Ταλάτ.

Οι συγκλίσεις δαιμονοποιήθηκαν τότε αλλά σήμερα τις αμφισβητούν μόνο όσοι ρητά ή συγκαλυμμένα απορρίπτουν τη λύση της διζωνικής δικοινοτικής ομοσπονδίας με πολιτική ισότητα. Να υπενθυμίσω πολύ συνοπτικά τις συγκλίσεις για την αναλογία 4:1 αναφορικά με τη ροή Ελλήνων και Τούρκων πολιτών, για απρόσκοπτη άσκηση των τριών βασικών ελευθεριών, για διασταυρούμενη ψήφο και την παραδοχή ότι οι περιουσίες ανήκουν στους νόμιμους ιδιοκτήτες με τρεις προσφερόμενες θεραπείες (αποκατάσταση, αποζημίωση, ανταλλαγή). Η έντονη αντίδραση του συνόλου των πολιτικών δυνάμεων, πλην φυσικά του ΑΚΕΛ, δυστυχώς απέτρεψε προσωρινά την καταγραφή των συγκλίσεων και αυτό δεν το αναφέρω ως δικαιολογία αλλά ως γεγονός. Σίγουρα θα έπρεπε να είχαν καταγραφεί από τότε αλλά τουλάχιστον καταγράφηκαν από τον Ντάουνερ και επιδόθηκαν στις δύο πλευρές αμέσως μετά την εκλογή του κ. Αναστασιάδη στην προεδρία, τον Φεβρουάριο του 2013.

Έχοντας τον Έρογλου απέναντί του, ο κ. Αναστασιάδης δεν μπορούσε εκ των πραγμάτων να επιτύχει οποιαδήποτε σημαντική πρόοδο. Τα πράγματα άρχισαν να αλλάζουν προς το θετικότερο με την εκλογή Ακιντζί ο οποίος δήλωσε αμέσως ότι δεν δεσμευόταν από τις θέσεις Έρογλου και ότι ο ίδιος αποδεχόταν όλες τις συγκλίσεις και θα προχωρούσε με τα εκκρεμούντα ζητήματα. Το είπε και το έκανε αφού στη συνέχεια προχώρησε σε μια βαρυσήμαντη δημόσια τοποθέτηση ότι για τόσα χρόνια η τουρκοκυπριακή πλευρά δήλωνε ότι δεν συζητά το εδαφικό και την ασφάλεια παρά μόνο σε ένα τελικό στάδιο, το οποίο όμως δεν ερχόταν ποτέ. Ως εκ τούτου ο ίδιος αποφάσισε να συζητήσει και αυτά τα ζητήματα.

Κάπως έτσι φθάσαμε στο Μον Πελεράν, τον Νοέμβριο του 2016, με τη συναντίληψη ότι εκεί θα συζητούσαμε το εδαφικό και αν η διαφορά στα ποσοστά εδάφους υπό τη διοίκηση της κάθε κοινότητας δεν θα ξεπερνούσε το 1%, αυτό θα σήμαινε ότι υπάρχει ακτίνα συμφωνίας και αμέσως μετά θα προχωρούσαμε σε διάσκεψη για το θέμα της ασφάλειας και των εγγυήσεων. Στο Μον Πελεράν δεν αρχίσαμε με τους καλύτερους οιωνούς αφού η Τουρκία διακήρυττε δημοσίως ότι δεν θα αποδεχόταν ποσοστό εδάφους λιγότερο του 32% υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση. Υπήρχε χάσμα αφού η ελληνοκυπριακή πλευρά πρότεινε 28,2%. Τότε ο Ακιντζί,

αψηφώντας τις δημόσιες τουρκικές διακηρύξεις, αντιπρότεινε 29,2%, προφανώς για να επέλθει ακτίνα συμφωνίας.

Για να είμαι δίκαιος, πρέπει να αναφέρω ότι μέχρι εκείνο το σημείο ο τέως Πρόεδρος, παρά τις επιμέρους διαφωνίες, ακολουθούσε εποικοδομητική πολιτική. Αντί, όμως, ιδιαίτερα μετά την κίνηση Ακιντζί, να συνεχίσει με παραγωγικό τρόπο, αιφνιδιαστικά αποφάσισε να επιστρέψει στην Κύπρο για διαβουλεύσεις, με το γνωστό πρόσχημα ότι δήθεν του το ζήτησε ο Άντρος Κυπριανού. Όταν επιστρέψαμε στο Μοντ Πελεράν μια εβδομάδα μετά, τίποτε δεν ήταν το ίδιο και η προσπάθεια ναυάγησε. Ακολούθησε και τρίτος γύρος στο Μοντ Πελεράν για θέματα ασφάλειας, τον Ιανουάριο του 2017, αλλά μόνο σε τεχνοκρατικό επίπεδο από τον οποίο κρατώ την ευχάριστη έκπληξη από πλευράς Ηνωμένου Βασιλείου που ξεκάθαρα τάχθηκε υπέρ της κατάργησης της Συνθήκης Εγγύησης από την πρώτη μέρα της λύσης.

Στη συνέχεια και μέσα από πολλές επιπλοκές φθάσαμε στο Κραν Μοντανά, τον Ιούνιο του 2017. Είναι γνωστές οι διαμετρικά αντίθετες εκτιμήσεις για το ναυάγιο της Διάσκεψης και δεν θα πω πολλά. Θα πω μόνο ότι η διάσκεψη ναυάγησε όχι επειδή η Τουρκία επέμενε σε συνέχιση των εγγυήσεων και παραμονή των στρατευμάτων αλλά επειδή ο τέως Πρόεδρος επέμενε σε κάτι που η Τουρκία δεν αποδεχόταν, δηλαδή στην αποχώρηση όχι μόνο των κατοχικών στρατευμάτων αλλά και των αγνημάτων της ΕΛΔΥΚ και της ΤΟΥΡΔΥΚ από την πρώτη μέρα. Όποιος διαβάσει τις σημειώσεις των Ηνωμένων Εθνών που διέρρευσαν και ιδιαίτερα της τελευταίας συνάντησης του τέως Προέδρου με τον Γ.Γ. πριν το μοιραίο δείπνο καθώς και το πρώτο μέρος των συζητήσεων στο ίδιο το δείπνο, θα πειστεί για του λόγου το αληθές.

Μετά το ναυάγιο ο τέως Πρόεδρος δαιμονοποίησε την πολιτική ισότητα, που ειρήσθω εν παρόδω ήταν πλήρως συμφωνημένη, με το επιχείρημα ότι πουθενά στον κόσμο δεν γίνονται τέτοια πράγματα. Αυτός ο ισχυρισμός κάθε άλλο παρά ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Υπάρχει πληθώρα παραδειγμάτων σε ομοσπονδιακά και όχι μόνο κράτη όπου υπάρχουν ρυθμίσεις που μαζί με τα ατομικά δικαιώματα συνυπάρχουν και τα συλλογικά δικαιώματα. Να πω μόνο ότι στις ΗΠΑ ο Τραμπ εκλέγηκε στην πρώτη του θητεία με τρία εκατομμύρια ψήφους λιγότερες από την Κλίντον ενώ το ίδιο είχε συμβεί παλαιότερα, όταν ο Μπους Τζούνιορ κέρδισε τον Αλ Γκορ. Αυτό συμβαίνει λόγω του συστήματος των εκλεκτόρων, αφού σε διαφορετική περίπτωση οι εννέα μεγαλύτερες πολιτείες που διαθέτουν την απόλυτη πλειοψηφία θα μπορούσαν από μόνες τους να εκλέξουν όποιον θέλουν. Στην Ελβετία η Ζυρίχη εκλέγει δύο Γερουσιαστές, όσες και το Ούρι, ενώ η αναλογία πληθυσμού τους είναι 36:1. Η Καλιφόρνια έχει δύο γερούσιαστές, όσες και το Ουαϊόμινγκ ενώ η αναλογία πληθυσμού τους είναι 70:1. Στη Νιγηρία κανείς δεν μπορεί να εκλεγεί Πρόεδρος αν δεν εξασφαλίσει τουλάχιστον 25% από τα 2/3 των πολιτειών και κάθε πολιτεία έχει στο Υπουργικό Συμβούλιο ένα μέλος. Στην Κένυα η εκλογή Προέδρου προϋποθέτει ότι αυτός θα λάβει το 25% σε περισσότερες από τις μισές επαρχίες. Στο Βέλγιο υπάρχει πρόνοια για ίσο αριθμό Φλαμανδών και Βαλόνων Υπουργών. Στη Βοσνία όπου υπάρχει συλλογική Προεδρία, με σύσταση της Επιτροπής της Βενετίας προτάθηκε αντικατάστασή της με εκ περιτροπής Προεδρία και οι αποφάσεις να λαμβάνονται από το Υπουργικό, όπως ήδη είχαμε προτείνει για την Κύπρο.

Εξάλλου και στην Ευρωπαϊκή Ένωση έχουμε έξι ευρωβουλευτές ενώ σύμφωνα με τον πληθυσμό μας ένας μόνο μας αναλογεί.

Είναι φανερό ότι οι διεθνείς παίκτες του Κυπριακού ενόψει Κραν Μοντανά σκέφτηκαν ότι για να λυθεί το πρόβλημα θα πρέπει οι Ελληνοκύπριοι να ικανοποιηθούν στο θέμα της ασφάλειας και οι Τουρκοκύπριοι - στο θέμα της πολιτικής ισότητας. Αυτό ήταν το μεγάλο στοίχημα, το οποίο θα μπορούσε να κερδηθεί αν αξιοποιούσαμε τη συγκυρία για κατάργηση της Συνθήκης Εγγύησης και δεν υπαναχωρούσαμε στο θέμα της πολιτικής ισότητας.

Το ζητούμενο πλέον είναι τι κάνουμε από εδώ και πέρα. Δεν ξέρω αν η Τουρκία μπορεί να εγκαταλείψει τη θέση για δύο κράτη, στην οποία επέστρεψε μετά από είκοσι χρόνια ούτε και αν θα μπορούσε να επιστρέψει στη συνέχιση των συνομιλιών από το σημείο που είχαν μείνει στο Κραν Μοντανά. Ξέρω όμως ότι αυτό το βασανιστικό ερώτημα δεν θα απαντηθεί ποτέ αν δεν δοκιμάσουμε την Τουρκία. Η βελτίωση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις αποτελεί μια συγκυρία που μπορεί να επηρεάσει θετικά το κλίμα και στο Κυπριακό. Δεν είναι όμως από μόνη της αυτή αρκετή. Επιβάλλεται μια ξεκάθαρη τοποθέτηση για αποδοχή της πολιτικής ισότητας όπως αυτή καθορίστηκε από τα Ηνωμένα Έθνη και όπως οριστικοποιήθηκε με τις σχετικές συγκλίσεις. Επιβάλλεται επίσης η θετική ατζέντα, η παραχώρηση κινήτρων που να μην ξεπερνούν τις κόκκινες γραμμές μας. Επιβάλλεται, με άλλα λόγια, η επιστροφή στην δοκιμασμένη προσέγγιση που ακολουθούσε και ο Γιάννος Κρανιδιώτης. Τότε το κίνητρο ήταν η ενταξιακή μας προοπτική σε συνδυασμό με τις ευρωπαϊκές φιλοδοξίες της Τουρκίας. Οι σχετικές φιλοδοξίες της Τουρκίας πλέον έχουν χάσει έδαφος αλλά έστω και έτσι το ζήτημα των ευρωτουρκικών σχέσεων παραμένει ανοιχτό. Μέσα στις σημερινές συνθήκες προστίθεται ένα νέο ισχυρό κίνητρο που αφορά τον ενεργειακό τομέα. Αν το λέμε και το εννοούμε ότι το ενεργειακό πρέπει να αξιοποιηθεί προς την κατεύθυνση της λύσης, πρέπει να δώσουμε σχετικά κίνητρα, τόσο στην Τουρκία όσο και στην τουρκοκυπριακή κοινότητα, χωρίς βέβαια ποτέ να ξεφεύγουμε από τις κόκκινες γραμμές μας.

Ο Πρόεδρος Χριστοδουλίδης διακηρύττει ότι είναι έτοιμος για επανέναρξη των συνομιλιών συνεχίζοντας από εκεί που είχαμε μείνει στο Κραν Μοντανά, με τις συγκλίσεις και το πλαίσιο Γκουτέρες. Με αυτές τις θέσεις και νοούμενου ότι έχει απέναντί του τον διχοτομιστή Τατάρ, κάποιος θα μπορούσαν να διερωτηθούν τι άλλο μπορεί να κάνει. Η απάντηση είναι απλή: να εννοεί στην πράξη αυτά που ο ίδιος διακηρύττει. Αν όντως θέλει να συνεχίσει από εκεί που μείναμε, τότε πώς θεωρεί το πλαίσιο Γκουτέρες απλά και μόνο έξι επικεφαλίδες προς διαπραγμάτευση; Γιατί απορρίπτει δημοσίως τουλάχιστον τις βασικές πρόνοιες τουλάχιστον δύο εκ των έξι κεφαλαίων (περιουσιακό, πολιτική ισότητα); Το πλαίσιο Γκουτέρες δεν είναι έξι επικεφαλίδες κενές περιεχομένου. Σε συνδυασμό με τις συγκλίσεις, είναι μια πολύ προχωρημένη σύγκλιση στα έξι βασικά κεφάλαια του Κυπριακού, με ελάχιστες εκκρεμότητες που αυτές και μόνο αυτές χρήζουν περαιτέρω διαπραγμάτευσης. Ελάχιστα είχαν απομείνει για να φθάσουμε στη στρατηγική συμφωνία, που ουσιαστικά θα καθιστούσε αναπόδραστη τη συνολική λύση.

Όσον αφορά τη δική μου εμπειρία όλα αυτά τα χρόνια, αυτή συνοψίζεται στο ότι πρέπει να είμαστε απόλυτα συνεπείς στο συμφωνημένο πλαίσιο. Να μην πανικοβαλλόμαστε και να μην κάνουμε πίσω κάθε φορά που επιτυγχάνεται σημαντική πρόοδος. Να πάψουμε να βαφτίζουμε με τη μεγαλύτερη ευκολία προτεινόμενες ομοσπονδιακές ρυθμίσεις ως αναγνώριση του ψευδοκράτους ή ως συνομοσπονδιακό μόρφωμα. Να αξιοποιούμε τις συγκυρίες. Να έχουμε πάντα την πρωτοβουλία των κινήσεων. Να υποβάλλουμε προτάσεις και αντιπροτάσεις που αφενός να μην ξεφεύγουν από τις κόκκινες γραμμές μας και αφετέρου να ικανοποιούν όσες ανησυχίες της άλλης πλευράς είναι βάσιμες. Με δύο λόγια, να είμαστε ευέλικτοι, πάντα βέβαια εντός του συμφωνημένου πλαισίου. Όσες φορές πολιτευτήκαμε με αυτό τον τρόπο, πάντα μόνο όφελος αποκομίζαμε.

Οκτώ χρόνια απόλυτης στασιμότητας στο Κυπριακό είναι πολλά και εγκυμονούν σοβαρούς κινδύνους. Αν συνεχιστεί το σημερινό στάτους κβο, που καθημερινά μεταβάλλεται σε βάρος και των δύο κοινοτήτων, οι Ελληνοκύπριοι θα χάσουμε οριστικά βασικές μας επιδιώξεις όπως η επιστροφή εδαφών και περιουσιών και ο σεβασμός της πληθυσμιακής αναλογίας ενώ οι Τουρκοκύπριοι θα αφανιστούν ως διακριτή κοινότητα. Αντίθετα, η λύση του Κυπριακού στη συμφωνημένη βάση θα είναι προς όφελος του λαού μας στο σύνολο του, της Ελλάδας, της Τουρκίας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της πολύπαθης περιοχής μας.

Τελειώνοντας, θέλω να ευχαριστήσω ξανά τον ΟΠΕΚ για την τιμή αυτή. Ο Όμιλος, από της ιδρύσεως του το 1997, μέσα από την πλούσια δράση και τις παρεμβάσεις του, έχει συμβάλει ουσιαστικά στη διαμόρφωση της ορθολογικής αντίκρυσης των κοινωνικών και πολιτικών προβλημάτων που απασχολούν την κυπριακή κοινωνία, ως αναπόσπαστο τμήμα της ευρωπαϊκής κοινωνίας. Με τον ΟΠΕΚ μοιραζόμαστε το ίδιο όραμα, της ορθολογικής – ρεαλιστικής προσέγγισης του Κυπριακού, πέρα από κυρίαρχα εθνικιστικά αφηγήματα, γιατί μόνο έτσι θα μείνει ζωντανή η ελπίδα για τερματισμό της κατοχής και επανένωση της πατρίδας και του λαού μας.